

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku M. S.
przy uczestnictwie M. S.
o wpis w księdze wieczystej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 grudnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 1 kwietnia 2020 r., sygn. akt XXVII Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od uczestniczki M. S. na rzecz wnioskodawcy M. S. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2020 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację uczestniczki M. S. od dokonanego 28 listopada 2019 r. - na wniosek M. S. - przez Sąd Rejonowy w W. wpisu prawa własności nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) na rzecz wnioskodawcy w udziale (...) oraz na rzecz uczestniczki M. S. w udziale (...), na podstawie umowy majątkowej małżeńskiej z dnia 1 grudnia

2004 r. o rozszerzeniu wspólności ustawowej oraz wyroku Sądu Rejonowego. [...] w W. z dnia 17 października 2017 r., zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego [...]. w W. z dnia 10 października 2018 r., ustanawiającego z dniem 18 kwietnia 2016 r. rozdzielną majątkową między M. S. i M. S..

Od postanowienia Sądu drugiej instancji uczestniczka wniosła skargę kasacyjną. Wnosząc o jej przyjęcie do rozpoznania wskazała, że jest ona oczywiście uzasadniona, gdyż zaskarżone postanowienie w sposób oczywisty narusza prawo i zostało wydane z naruszeniem szeregu przepisów postępowania oraz w wyniku dokonania błędnej wykładni oświadczeń woli stron, które legło u podstaw rozstrzygnięcia. Dalsze istnienie zaskarżonego postanowienia w obrocie prawnym będzie - zdaniem skarżącej - legalizowało istnienie w księdze wieczystej wpisu, który w rzeczywistości jest niezgodny ze stanem faktycznym i prawnym. Skarżąca zarzuciła, że skutkiem dokonania błędnej wykładni umowy majątkowej małżeńskiej, w wyniku której Sąd uznał, że wspólność majątkowa małżeńska została rozszerzona na składniki majątku uczestniczki, było błędne uznanie, że umowa ta może stanowić podstawę wpisu.

Wnioskodawca w odpowiedzi na skargę wniósł o jej odrzucenie ewentualnie odmowę jej przyjęcia do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżących, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze

publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK (...), niepubl. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK (...), niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK (...), niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz stanowiska skarżącej przytoczonego w piśmie przygotowawczym z dnia 9 listopada 2020 r. nie pozwala przyjąć, by skarga była - w powyższym rozumieniu - oczywiście uzasadniona. Wnioskodawca i uczestniczka zawarli w dniu 1 grudnia 2004 r. umowę majątkową małżeńską o rozszerzeniu wspólności ustawowej, (k. 285 - 288). W § 3 tego aktu, ówczesni małżonkowie rozszerzyli obowiązujący ich ustrój wspólności ustawowej na przedmioty nabyte przez każdego z nich, wymieniając przykładowo - a nie wyczerpująco - składniki majątku, które będą wchodzić w skład ich majątku objętego rozszerzoną wspólnością, na co wskazuje użycie słów „w szczególności” i „między innymi”. Dokonana przez Sąd Okręgowy wykładnia umowy stanowiącej podstawę wpisu nie przemawia zatem za oczywistą zasadnością skargi.

Prezentując stanowisko przeciwne skarżąca nie dostrzega, że ograniczona kognicja sądów obu instancji w postępowaniu wieczystoksięgowym zmniejsza

możliwości tych sądów czynienia ustaleń dotyczących zgodnego zamiaru stron, celu umowy i innych czynników, wpływających na wynik wykładni oświadczeń woli, w porównaniu z możliwościami, jakimi dysponuje sąd w postępowaniu, w którym brak jest ograniczeń wynikających z art. 626⁸ § 2 k.p.c.

Zakres kognicji sądu wieczystoksięgowego nie sprzeciwia się dokonywaniu wykładni zgodnej z dyrektywami art. 65 k.c., ale tylko tych oświadczeń, które znalazły się w załączonych do wniosku dokumentach powoływanych, jako podstawa wpisu. Tryb procesu jest natomiast z natury rzeczy lepiej przystosowany do rozstrzygania sporów między stronami o charakter ustanowionego prawa, w zakresie w jakim jest on determinowany zgodnym zamiarem stron, celem umowy i innymi czynnikami wpływającymi na wynik wykładni oświadczeń woli (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2004r., II CK (...), niepubl., z dnia 4 kwietnia 2012 r., I CSK (...), OSNC 2012, nr 9, poz. 111, z dnia 12 kwietnia 2013 r., IV CSK (...), niepubl., z dnia 30 października 2013 r., II CSK (...), niepubl., i z dnia 5 grudnia 2014 r., III CSK (...), niepubl.). Kwestia zatem czy wolą stron było rozszerzenie wspólności majątkowej małżeńskiej jedynie na składniki majątkowe wymienione w umowie z dnia 1 grudnia 2004r. - co nie wynika z literalnej treści umowy - może być przedmiotem badania w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 w związku z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 5 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015, poz. 1800, ze zm.).

jw